

Pandemija koronavirusa i potres – poziv na obraćenje

Uvod

Gdje je Bog u pandemiji koronavirusa i onda kad nas pogađaju prirodne katastrofe kao što su nedavni potresi zemlje u Zagrebu, Sisku i Petrinji? Kako Bog može mirno promatrati kako se Zemlja trese, a njegova djeca drhte od straha bespomoćna i izručena nepoznatoj sudbini?

Na ova pitanja ne želimo ovdje prvenstveno donositi odgovore dogmatske teologije, nego ove nevolje koje proživljavamo promatrati u svjetlu vjere koja nas poziva na istinsko obraćenje te izaziva da sve više rastemo kao ljudi i kao vjernici koji stavljaju Boga na prvo mjesto u svome životu i koji vjeruju da će, onima koji ljube Boga, sam Bog sve okrenuti na dobro. Ovaj dokument je zamišljen kao bratski pokušaj da ovu pandemiju koronavirusa i potrese koji su uzdrmali našu zemlju, doživimo kao poticaj na istinsko obraćenje Bogu. Mi vjerujemo u Boga koji ne razmišlja o kažnjavanju svoje djece, nego sve čini da nas spasi. Zato šalje svoga Sina Isusa Krista da bude naš Spasitelj i Otkupitelj. Sam Isus će reći da nije došao na svijet da sudi svijet, nego da se svijet spasi po njemu.

1. Slike o Bogu

„Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje.“ (1 Iv 4, 4)

Pitanje zla oduvijek je mučilo i vjernike i nevjernike. Nevjernicima je jedan od razloga zašto ne vjeruju. Njihov se prigovor uglavnom svodi na nespojivost dobrog Boga i ljudske patnje, posebno patnje djece. Kako Bog, ako je dobar i pun ljubavi prema čovjeku, može dopustiti patnju jednog malenog djeteta? Ako je Bog svemogućí Otac može li ukloniti patnju? Budući da dijete pati onda očito Bog ili nije dobar ili nije svemogućí. U jednom i drugom slučaju mnogi su prihvatili da Bog uopće ne postoji.

Slična pitanja muče i vjernike, posebno kad se suoče s teškim patnjama njima bliskih osoba. Tada im se neminovno nameće pitanje: Zašto Bog to dopušta? Nije čudno da im se u mislima jave različiti odgovori, koji nisu uvijek u suglasju s onim što kao kršćani trebaju vjerovati i ispovijedati. Naime,

jedni zlo koje ih je pogodilo tumače kao Božju kaznu za počinjene grijehе; drugi kao posljedicu grijehа koje su počinili njihovi pretci; treći pak patnju prihvaćaju kao usud? (sudbinu) od kojega se ne može pobjeći, odnosno kao sudbinu s kojom Bog nema puno veze, jer je daleki i odsutni Bog.

No, što o tome kaže božanska objava, odnosno što kršćani doista trebaju vjerovati i kakav odgovor držati ispravnim pred pitanjem: Gdje je Bog u patnji koja pogađa čovjeka, bilo da je riječ o pandemiji ili o potresu ili o smrtonosnoj bolesti?

1.1. Izvan Boga nema istinske sreće i spasenja

„Nitko ne dolazi k Ocu osim po meni.“ (Iv 14, 6b)

Božanska objava nas uči kako je grijeh (zlo), a po grijehu patnja i smrt, ušao u svijet zavodjenjem „Sotone, zavodnika svega svijeta“ (Otk 12, 9) koji je „čovjekoubojica od početka“ (Iv 8, 44) i čovjekovim slobodnim pristankom na zavodjenje i neposluh prema Stvoritelju (usp. Post 3). „Čovjek, od Boga sazdan u pravednosti, ipak je, na poticaj Zloga, već od početka povijesti zlorabio svoju slobodu uzdižući se protiv Boga i želeći postići svoj cilj izvan Boga. Premda su ljudi Boga upoznali, nisu ga kao Boga slavili, nego se njihovo nerazumno srce pomračilo te su služili stvorenju radije negoli Stvoritelju“ (*Gaudium et spes*, 13). Kako je Bog u sebi apsolutna i neizmjerana dobrota ne može ni stvoriti, ni željeti, ni učiniti nikakvo zlo. Zlo koje u svim svojim oblicima kroz sva stoljeća pogađa čovjeka svoj uzrok ima u čovjekovoj oholosti da bude kao Bog. Oholost je na početku čovjeka zaslijepila te je izvornu ljubav prema Stvoritelju preokrenula u neposluh i pobunu protiv njega.

„Bog je ljubav“ (1 Iv 4, 16) i zbog toga je božanska objava očitovanje i posredovanje nedokučive i neshvatljive tajne Božje ljubavi prema čovjeku. „Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet da živimo po njemu. U ovom je ljubav: ne da smo mi ljubili Boga, nego – on je ljubio nas i poslao Sina svoga kao pomirnicu za grijehе naše“ (1 Iv 4, 9-10). Štoviše, „tā Bog ni svog Sina ne poštedje, nego ga za sve nas preda!“ (Rim 8, 32). Božja riječ nam zorno potvrđuje da se Bog ne odriče čovjeka kojega je stvorio na svoju sliku i priliku i za čije otkupljenje je predao svoga Jedinorođenoga Sina Isusa Krista. Bog se u svome Sinu, koji je u Isusu iz Nazareta rođenom od Djevice Marije postao pravi čovjek, dakle s nama u svemu jednak osim u grijehu (usp. Heb 4, 15), neopozivo povezao s čovjekom i zauvijek se stavio na njegovu stranu. Bog na pitanje o krajnjoj istini i smislu ljudske patnje nije dao neki apstraktni i teorijski, nego najkonkretniji i za čovjeka najnepojmljiviji mogući odgovor: „Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom

pomirio, ne ubrajajući im opačina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja. (...). Njega, koji ne okusi grijeha, Bog za nas grijehom učini, da mi budemo pravednost Božja u njemu“ (2 Kor 5, 19.21). Vjerom u Isusa Krista svatko može s pouzdanjem reći: „A što sada živim u tijelu, u vjeri živim u Sina Božjega koji me ljubio i predao samoga sebe za mene“ (Gal 2, 20).

1.2. Isus nam je pokazao put u Život

„Ja sam put, istina i život.“ (Iv 14, 6a)

Crkva naviješta da Isus Krist „time što je za nas trpio, nije nam dao samo primjer da idemo njegovim stopama (usp. 1 Pt 2, 21, Mt 16, 24; Lk 14, 27) nego je i put utro. Dok njime stupamo, život se i smrt posvećuju i dobivaju novi smisao“ (*Gaudium et spes*, 22). Kršćanin po božanskoj objavi upoznaje istinu i smisao ljudske patnje i smrti, jer se jedino „po Kristu i u Kristu rasvjetljuje zagonetka boli i smrti, koja nas izvan njegova evanđelja zastire“ (*Isto*). Isus Krist je jedino snagom božanske milosrdne ljubavi izvojevao pobjedu nad uzročnikom grijeha, smrti i patnje, ispunivši dragovoljno iz ljubavi volju nebeskog Oca „koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine“ (1Tim 2, 4). Zbog toga na opravdano ljudsko pitanje: gdje je Bog u ljudskoj patnji koja dramatično pogađa i razara čovjeka, kršćanstvo ima samo jedan odgovor, i to božanski: Bog je u čovjeku patniku i zajedno s njime su-pati, ali ne da ga još jače pritisne, nego da mu dade utjehu i pogled mu usmjeri prema izvoru konačne utjehe: „Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehe! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom istom utjehom kojom nas same tješi Bog. Jer, kao što su obilate patnje Kristove u nama, tako je po Kristu obilata i utjeha naša“ (2 Kor 1, 3-5). Bog je u Kristu sjedinjen s čovjekom patnikom i s njime se poistovjećuje te mu izlivanjem milosrdne ljubavi u njegovo srce pruža svoju spasonosnu pomoć koja patnju preobražava u dragocjeno sredstvo suobličavanja Kristu patniku. „A hvala Bogu koji nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu! (1 Kor 15, 57).

Bog želi samo dobro čovjeka, štoviše, želi samo ono što je najbolje za čovjeka i njegovo vječno određenje. Stoga kad se čovjek u darovanoj slobodi i okrene od Boga i kad izravno radi protiv Božjih zakona koji pokazuju istinu i dobro, Bog i tada ostaje vjeran slici Božjoj u čovjeku i ispunjenim obećanjima u Isusu Kristu te dosljedno poštuje u njegovoj slobodi. Loše posljedice koje uzrok imaju u zlom ljudskom djelovanju nisu Božja kazna, nego upravo posljedica pogriješno življene slobode. Međutim, Bog nikada pa ni tada ne zaboravlja čovjeka, već ga na samo njemu znane načine nutarnjim i vanjskim poticajima poziva na obraćenje, to jest na potpuni zaokret od staroga načina života u grijehu prema novome životu u milosti Isusa Krista. „A budući da je Krist umro za sve (usp. Rim 8, 32) i jer je konačni čovjekov poziv zaista

samo jedan, i to božanski, moramo čvrsto držati to da Duh Sveti svima pruža mogućnost da na Bogu znan način budu pridruženi tome vazmenom otajstvu“ (*Gaudium et spes*, 22). Nije pretjerano tvrditi da je jedan od snažnijih poticaja na obraćenje upravo patnja koja se nerijetko javlja i kao posljedica pogrešnih životnih odluka odnosno ustrajavanja u stilovima života koji neminovno skončavaju u patnji. Stvorivši čovjeka na svoju sliku Bog se na neki način učinio nemoćnim pred čovjekovom slobodom, poštujući je i onda kad čovjek srlja u zlo i grijeh, ostavljajući nam pritom mogućnost da tu činjenicu shvatimo kao Božje pripuštanje zla i patnje kako bi u čovjeku „nadmoćno izobilovala milost“ (Rim 5, 20). Grijeh i patnja ostaju tako trajni podsjetnik čovjeku na stanje njegove stvorenosti i radikalne ovisnosti o Bogu. Pomažu mu sačuvati živom svijest da je potreban Boga i njegove milosti te da stalno ima na umu svoju krhkost te svoje slabosti i ograničenja. Čim se ljudsko srce u obraćenju okrene Bogu čekaju ga raširene ruke milosrdnoga Oca nebeskoga koje ga primaju u očinski zagrljaj i nude mu milost oproštenja i novoga života u Kristu.

Poznato je da je uzrok pandemije COVID-19 novi koronavirus, a da još uvijek nisu dovoljno istražene okolnosti njegova prijelaza sa životinje na čovjeka u Kini. Pored svega toga imamo kršćansku sigurnost da je Bog uvijek bio i ostao s nama, da nas nikada nije napustio i ostavio same, jer upravo Sin Božji garantira da milosrdni Bog Otac nikada neće i ni pod nikakvim uvjetima ne želi napustiti svoju ljubljenu djecu.

2. Vjernik pred pandemijom

„Neka se ne uznemiruje vaše srce! U Boga vjerujte i u me vjerujte!“ (Iv 14, 1)

Pandemija koronavirusa (SARS-CoV-2), uzrokuje nerijetko također smrtonosnu bolest COVID-19. Koronavirus se pojavio već u prosincu 2019., a pandemija je eskalirala u ožujku 2020. godine i duboko je promijenila živote svih ljudi. Posljedice koronavirusa su zastrašujuće: milijuni zaraženih, milijuni pogođenih teškim simptomima bolesti, milijuni umrlih, ali i milijuni izgubljenih radnih mjesta, s ogromnim ekonomskim štetama i još uvijek teško sagledivim socijalno-psihološkim posljedicama. Jednom riječju, pandemija koronavirusa je drastično utjecala na promjenu životnih stilova i navika koje smo imali prije pandemije. Pred pandemijom koronavirusa, kako je izjavio papa Franjo, našli smo se prestrašeni i izgubljeni. Pandemija je otkrila našu ranjivost i naše lažne sigurnosti na kojima smo gradili vlastite projekte, navike i prioritete. U strahu smo čak zaboravili gdje se nalazi sigurnost i sigurno utočište (*Nagovor* od 27. ožujka 2020.). Naš strah od koronavirusa je tim veći što su brojni mehanizmi njegova djelovanja u čovjeku još uvijek nepoznati, još uvijek nema vlastitoga lijeka za liječenje bolesti COVID-19. Sa zebnjom smo iščekivali cjepivo protiv koronavirusa, a kad je konačno

stiglo ostali smo zbunjeni, jer u javnome prostoru često čujemo proturječne izjave liječnika specijalista epidemiologije i infektologije te znanstvenih stručnjaka za molekularnu biologiju i virologiju.

Svemu tome usprkos kršćani svaku životnu situaciju proživljavaju s vjerom u Isusa Krista. Pozvani su prepoznavati „znakove vremena“ i tumačiti ih u svjetlu evanđelja, a to podrazumijeva proživljavati ih i razumijevati u svjetlu same Božje riječi.

2.1. Prepoznavati znakove vremena

Kršćani bi trebali čitati znakove vremena u svjetlu Božje riječi

(Drugi vatikanski sabor)

U tumačenju „znakova vremena“ kršćani polaze od istine po kojoj „otajstvo čovjeka stvarno postaje jasnim jedino u otajstvu utjelovljene Riječi – Krista Gospodina koji je – potpuno otkrio čovjeka njemu samom i objavio mu njegov uzvišeni poziv“ (*Gaudium et spes*, 22). U svjetlu te istine ljudski je život od neprocjenjive vrijednosti u Božjim očima. Vrijednost i dostojanstvo ljudskog života izvire iz i temelje se na Božjem stvarateljskom naumu o čovjeku koji je jedino biće stvoreno na sliku Božju (usp. Post 1, 27) i jedino živo biće koje u sebi ima dah besmrtnoga – božanskog – života (usp. Post 2, 7). Ova kršćanska istina o svetosti ljudskoga života i nepovredivosti ljudskoga dostojanstva poziva sve ljude dobre volje na poštivanje i zaštitu ljudskoga života te na brigu o ljudskome životu. To znači da je ljudski i kršćanski razborito voditi računa o mjerama koje kompetentni stručnjaci i mjerodavni autoriteti preporučuju u pogledu zaštite ljudskoga zdravlja i života, odnosno u borbi protiv smrtonosnoga koronavirusa. Ispravno moralno živjeti nije moguće bez kreposti razboritosti, dok ispravno služenje razboritošću izvire iz kreposnoga života.

Vjernik zna da su u Božjoj „ruci i svemirska prostranstva i srca ljudi“ (Zborna molitva). Svjetlom vjere vjernik zna da se bez Božjeg dopuštenja ništa ne događa, ne samo u ljudskome životu nego i u prirodnim procesima koliko god se činili zastrašujući i pogibeljni za život ljudi. Starozavjetni je prorok izjavio „kad od Boga primamo dobro, zar da onda i zlo ne primimo?“ (Job 2, 10), ne tvrdeći time da Bog na bilo koji način uzrokuje zlo, nego da se pod kapom nebeskom ništa ne događa bez Boga, jer „stvorenje je, uistinu, podvrgnuto ispraznosti – ne po svojoj volji, nego zbog onoga koji ga podvrgnu – ali u nadi“ (Rim 8, 20). Prirodom ne upravljaju slijepe sile slučajnosti, nego prirodni zakoni koje je u samu prirodu upisao njezin dobri i mudri

Stvoritelj. Možda u nekom trenutku ne možemo prepoznati dublje razloge zastrašujućih prirodnih pojava, poput potresa ili pojave smrtonosnog virusa i njegove uloge u prirodnom ciklusu, ali su u očima vjernika i oni očitovanje Božje slave te se ništa ne događa bez Božjega mudrog promisla i vodstva. Božja se stvarateljska mudrost i skrb prema stvorenjima na jedinstven i neusporediv način očituje u Božjoj skrbi za čovjeka. Svijest o dobrohotnoj Božjoj brizi i ljubavi prema čovjeku, a koja svoj konačni i savršeni izraz ima u Isusu Kristu, trebala bi iz našega života otjerati svaki strah koji nam iskrivljuje pogled na stvarnost u kojoj živimo. Strah je jedan od najvećih neprijatelja ljudskog života. Božja riječ upućena čovjeku je „Ne boj se“, „Ja sam s tobom“. Doista, božanska objava nam potvrđuje kako se u životu onih koji Boga ljube sve okreće na dobro (usp. Rim 8, 28). Drugim riječima, vjera nas uči da se u prirodi i našim životima ne može dogoditi ništa što Bog ne želi ili ne dopusti. To je elementarni zahtjev Božje svemoći. Posrijedi nije Božje uplitanje da bi ljudima pomrsio račune i zagorčao život, nego Božja vjernost svome stvarateljskom djelu koje je dobro i veoma dobro (usp. Post 1, 4.10.12.18.21.25.31). U svakom pa i najdramatičnijem slučaju ako ostanemo Bogu vjerni i imamo povjerenja u njega uvidjet ćemo da Bog sve okreće na naše dobro, jer to je elementarni zahtjev Božje dobrote. Samo svjetlom vjere vidimo da Božja svemoć i Božja dobrota nisu u proturječju, nego su lice i naličje Božje mudrosti koja svoju autentičnu logiku objavljuje u raspetome Sinu Božjemu koji je „Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak, i Židovima i Grcima – Krista, Božju silu i Božju mudrost“ (1 Kor 2, 23-24).

2.2. Bog je sve stvorio radi čovjeka, a čovjeka je stvorio za sebe

„Pogledaj, ne idem li putem pogubnim, i povedi me putem vječnim.“ (Ps 139, 24)

Vjera nas također uči da je Bog sve stvorio radi čovjeka, a čovjeka radi njega samoga. „Prema gotovo jednodušnom uvjerenju vjernika i nevjernika, sve na zemlji treba biti usmjereno prema čovjeku kao svojem središtu i vrhuncu“ (*Gaudium et spes*, 12). To znači da ljudski život nema objašnjenja ni konačnog ostvarenja unutar stvorenoga svijeta, nego u samome Bogu. Ljudski život započinje u vremenu, ali se nastavlja u vječnosti, „jer je Bog, naime, pozvao i poziva čovjeka da svim svojim bićem prione uza nj u trajnom zajedništvu nepropadljivoga božanskog života“ (*Gaudium et spes*, 18). Stoga za vjernika smrt, bez obzira kada i u kojem obliku dođe, nema posljednju riječ u ljudskome životu. Posljednju riječ ima živi Bog koji „nije Bog mrtvih, nego živih“ (Mk 12, 27). Bog koji je u Kristu čovjeku omogućio sudjelovanje u samome svom božanskom životu. Život vječni je najveća i konačna nada za čovjeka koja kršćane već nosi u zemaljskom životu i služi kao provokacija ljudima koji nemaju takve nade. Božja riječ o čovjekovu konačnom pozivu na život vječni u Bogu donosi nam oslobođenje od straha i grčevitog pristajanja uz isključivo zemaljski život. Krist uskrsli, prvorođenac od mrtvih, otvorio nam je riznice Božje milosrdne ljubavi te nam pripravio stan u kući Oca

svojega (usp. Iv 14, 2). Svojim uskrsnućem od mrtvih Krist je pobijedio smrt koja za vjernike više nije najveće zlo i izvor strepnje, nego neizbježan prijelaz iz prolaznoga u neprolazni – vječni život. Kristovom pobjedom nad smrću po uskrsnuću ljudska smrt je stvarno postala vrata u život vječni. I to je velika nada koja tješi i motivira vjernike da se mirno i hrabro suočavaju sa svim životnim poteškoćama, uključujući potrese i pandemiju, dok s nadom idu ususret neizbježnoj smrti koja nije kraj, nego početak novoga neprolaznog života.

3. Pandemija i potres – poziv na obraćenje

„Obratite se i vjerujte evanđelju!“ (Mk 1, 15)

Evanđelist Marko u prvom poglavlju svoga evanđelja prenosi nam Isusove riječi: „Ispunilo se vrijeme, blizu je kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte evanđelju!“ (Mk 1,15). Kraljevstvo Božje nastupilo je u osobi Isusa Krista, Sina Božjega. Da bi ga ljudi mogli prepoznati i prihvatiti kao svoga Spasitelja, trebaju se obratiti. Obraćenje je preduvjet za istinsku radost. Obraćenje je put na kojem susrećemo ono što je jedino potrebno našoj duši. Tek obraćeno srce je slobodno i spremno za nesebičnu Božju ljubav, radost i mir, što su plodovi Duha Svetoga u duši vjernika.

3.1. Obratiti se znači doći k sebi i vratiti se Bogu

„Ustat ću i poći Ocu svome...” (Lk 15, 18)

Nevolje s kojima se suočava čitav svijet, kao i razorni potresi u Zagrebu i na Banovini, za nas su izvanredne prilike i poziv na obraćenje. Obratiti se znači: doći k sebi i vratiti se svome Bogu. Doći k sebi znači postati svjestan smisla svoje egzistencije na ovome svijetu, otkriti pravi put koji vodi u život vječni. U izvanrednom obraćanju čitavom svijetu 27. ožujka 2020. papa Franjo u svojoj poruci je izjavio: „U ovoj korizmi odjekuje Božji hitni poziv: ‘Obratite se’ i ‘Vratite se k meni svim srcem svojim’, kako nam poručuje sam Bog preko proroka Joela (Joel 2, 12). Papa je imao pravo kad je rekao da je to hitni poziv. A kad je nešto hitno, onda sve drugo odlazi u drugi plan. Kad kola hitne pomoći krenu sa sirenama, onda se sva druga vozila miču u stranu kako bi se spasio nečiji život. Sada je u pitanju spas čovječanstva. Pandemija koronavirusa već je odnijela mnogo ljudskih života, smanjila broj vjernika u crkvama, veoma ograničila dijeljenje svetih sakramenata. Također i razorni potresi oštetili su mnoge domove, razorili puno crkava i drugih sakralnim objekata, unijeli silno puno straha i tjeskobe u srca nemoćnih osoba da se suprotstave prirodnoj katastrofi. Nalazimo se

pred velikim izazovom za čovjekovu dušu i tijelo. U takvoj neprilici trebamo hitno poduzeti sve što možemo na naravnoj i nadnaravnoj razini. Moramo upotrijebiti zdrav razum i slušati mudre savjete medicinske struke da koliko nam je moguće sačuvamo svoje zdravlje i zdravlje bližnjih. Ali ne smijemo zaboraviti na svoju dušu, na svoje srce, na vjeru i život vječni za koji smo stvoreni. Uz nužnu brigu za tjelesno zdravlje, treba ozbiljno shvatiti hitni poziv pape Franje na obraćenje srca kako bismo zadobili i sačuvali duhovno zdravlje.

3.2. Bog spašava, a čovjek sam sebe kažnjava

„Ne dođoh suditi svijetu, nego da spasim svijet.“ (Iv 12, 47)

Obraćenje srca Bogu događa se, prije svega, uz milost Božju. Pandemija COVID-19 koja je zahvatila čitav svijet i razorni potresi u Hrvatskoj nisu Božja kazna. Iako Bog ima puno razloga da kazni zloću onih koji uzrokuju patnju nevinih ljudi, koji su neposlušni Bogu, svome Stvoritelju, ipak moramo naglasiti istinu kako je Bog primarno naš nebeski Otac koji spašava, a ne kažnjava, koji ljubi, a ne prijeti, koji po svome Sinu Isusu Kristu sam spašava ljudski rod i pomiruje ga sa sobom. Prema tome, i ove nevolje ne trebamo prvenstveno doživljavati kao kaznu, nego kao hitni poziv da se obratimo svome Bogu i da povjerujemo u njegovu ljubav. A istinsko obraćenje uključuje u sebi dva koraka: prvi je doći k sebi; i drugi, vratiti se svome Bogu. Prekrasan primjer za takvo shvaćanje obraćenja pokazao nam je sam Isus u poznatoj prisposobi o Izgubljenom sinu. Otišavši od oca i potrošivši sve očevo imanje, živeći grešno i rastrošno, počeo je oskudijevati u nužnome, skoro umirati od gladi. I tada, u velikoj nevolji, dolazi k sebi i počne shvaćati i doživljavati posljedice svoga krivog izbora i grešnog života, daleko od Očevog doma. Isus za ovog izgubljenog sina kaže: „Tada dođe k sebi i reče: ‘Koliko najamnika u mog oca obiluje kruhom, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći ću ocu svome pa mu reći: Oče, sagriješih Bogu i tebi!’“ (Lk 15, 17-18). Na primjeru ovog izgubljenog sina ostvarila se ona narodna mudrost koja kaže: „Nevolja gola, najbolja škola“. Mladić je došao k sebi tek onda kad je upao u veliku nevolju. Nije li i čitavom našem svijetu, upravo to trebalo: da ga zahvati velika nevolja, kako bi čitav svijet uvidio svoje pravo stanje? Svijet je zaboravio Boga. Život i sve što imamo, poput izgubljenog sina, dobili smo od svoga Nebeskog Oca, od koga smo se srcem udaljili.

3.3. Ovaj svijet se udaljio od Boga

„Ovaj me narod štuje usnama, a srce mu je daleko od mene.“ (Mk 7, 6)

U modernom svijetu Bog je uglavnom protjeran iz javnog života. Među one koji su se udaljili od Boga, trebamo i moramo na prvom mjestu staviti same sebe. „Kome je mnogo dano, od njega će se mnogo tražiti“ (Lk 12, 48). To su Isusove riječi. Bog s pravom očekuje od svojih vjernika, a napose od biskupa, svećenika i Bogu posvećenih osoba da žive kao njegova djeca, da se pokoravaju njegovim zapovijedima, da idu Isusovim putem, a to je uski i trnoviti put, to je put umiranja sebi, to je put istinskog služenja Bogu i bližnjemu i to nesebičnom ljubavlju i predanjem. Čini se da su mnogi od nas vjernika krenuli drugim putem. Previše nas je zarobio duh ovoga svijeta i potrošačkog mentaliteta. Svjedoci smo činjenice kako su nedjeljom daleko posjećeniji trgovački centri nego naše crkve gdje nas sam Isus čeka. U javnom medijskom prostoru nema puno mjesta za Boga i neprolazne vrijednosti. Uklanjanje se ili su već davno maknute svetinje iz javnih ustanova našega društva. To je prije svega križ, kojim bismo se trebali ponositi. U najnovijoj poruci svijetu, papa Franjo kaže da je križ naše sidro, da smo po Kristovu križu spašeni i u njemu otkupljeni, izliječeni i zagrljeni tako da nas ništa ne bi moglo odijeliti od Isusove otkupiteljske ljubavi. Bog je uvijek uz nas, ali, smo se mi odijelili od njega.

I zato ovu pandemiju trebamo doživjeti kao snažni poziv Boga da mu se svim srcem vratimo. To je taj drugi korak u procesu obraćenja. Prvi je bio doći k sebi, a drugi je vratiti se Bogu. Njemu se vraćamo tako da se istinski, skrušeno i od srca pokajemo za svoje grijehе, priznamo istinu o sebi: da nismo svemoćni bogovi koji mogu odlučivati što je dobro, a što je zlo, što se smije, a što se ne smije, nego smo stvorenja Božja, grešna, ali u isto vrijeme ljubljena djeca Božja koja su spašena i otkupljena žrtvom na križu Isusa Krista, nevinog Jaganjca koji je prolio svoju krv za spasenje svega svijeta. Vratiti se Bogu, dakle, znači staviti Boga na prvo mjesto u svome životu, povjerovati u njegovu ljubav u Kristu Isusu i potpuno se otvoriti Duhu Svetome da nas On, a ne duh ovoga svijeta, vodi kroz život. A Duh Sveti nam doziva u pamet sve što nas je Isus naučio u evanđelju i daje nam snage da tako živimo. Nadalje, Duh Sveti po sebi je ljubav koju je nebeski Otac izlio u naša srca. To nam je najpotrebnije. Božja ljubav, pokazana i dokazana u Isusu Kristu i razlivena u naša srca po Duhu Svetome, jest naš najbolji i naj snažniji lijek, jest naša snaga, naša zaštita i obrana od svakoga zla i svake nevolje. Duh Sveti je naš Branitelj i Tješitelj, on unosi Božji mir u naša srca prestrašena razornim potresima. Kako je lijepo znati da ima sila koja je moćnija od svakog zla, od demonskih sila i od prirodnih nepogoda. Međutim, kako bismo primili snagu i zaštitu Duha Svetoga i osjetili svemoćnu Božju ljubav u sebi, trebamo se obratiti. S pravom možemo reći ovu istinu: Tko sebe istinski poštuje i voli, taj se obraća, taj se vraća Bogu. Tko želi biti vječno sretan, taj odbacuje privremeni grešni užitek, taj odbacuje ponudu Sotone da zadobijemo sva blaga ovoga svijeta. Tko sebe istinski voli, taj je spreman umrijeti sebi, a to znači svojim požudama, kako bi mogao živjeti u Bogu i već na ovom svijetu imati mir i radost. To su naime darovi Duha Svetoga, a On se daje onima koji su otvorena i ponizna srca. To se, uz milost Božju, postiže u trajnom procesu autentičnog obraćenja.

3.4. Punina zakona je ljubav

„Sada ostaju vjera, ufanje i ljubav – to troje –

ali je najveća među njima ljubav.“ (1 Kor13, 13)

Želimo također naglasiti kako u obraćenje spada i djelotvorna kršćanska ljubav. Ona će biti glavni kriterij na Božjem sudu. Što god smo dobra učinili čovjeku u nevolji, samome Isusu to smo učinili. Odnosno kad god nismo pomogli ljudima koji trpe razne nevolje, ni Kristu to nismo učinili. Na temelju biblijske poruke Starog i Novog zavjeta, možemo s pravom reći kako Bog dopušta razne nevolje da probudi u nama dobrotu i ljubav kojom nas je obdario kad nas je stvorio na svoju sliku. Bog nam daje priliku da činimo dobro onima koji su u nevolji. Pandemija virusa kao i razorni potresi mogu se doživjeti i kao poziv svima, napose vjernicima da budu osjetljivi na patnju drugih, da im pomažu u izdržavanju i prevladavanju patnje, da se bore protiv zla i patnje u svijetu, da je ne prihvate kao samorazumljivu činjenicu, nego da je svojim zalaganjem iskorijene ili barem ublaže. To je pravi odgovor kršćanina na patnju u svijetu. Na taj način nasljeđujemo svoga Otkupitelja koji je bio osjetljiv za patnike svoga vremena, i za sve ljude kao duhovne patnike zbog grijeha. Zalaganje za ljude u nevolji bitni je vid obraćenja na koje nas Bog neprestano poziva. Zahvaljujemo dragom Bogu što se ovaj vid obraćenja već dobrano aktivirao, što se moglo vidjeti u velikom broju volontera koji su iz raznih krajeva Hrvatske kao i iz drugih zemalja svijeta, odmah pohrlili na Banovinu i velikodušno pomagali žrtvama potresa.

Da bismo postigli ljubav koja služi drugima, trebamo imati obraćeno srce u koje će Duh Sveti razlijevati ljubav Božju. Treba jasno reći da proces obraćenja nije lagan put. Na putu istinskog obraćenja treba voditi borbu na tri bojišta: protiv demonskih sila, protiv duha ovoga svijeta i protiv požuda vlastitog srca. Novi svijet počinje s novim čovjekom. A novi čovjek se stvara obraćenjem vlastitog srca. „Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom“, poručuje nam Bog preko proroka Joela (Jl 2, 13).

4. Ojačajte svoj duhovni imunitet

„Obucite se u bojnu opremu Božju

da se mognete suprotstaviti đavolskim napadima.“

(Ef 6, 11)

U naše vrijeme pandemije korona-virusa, puno se govori o imunitetu koji treba ojačati da nas zaštiti od teških posljedica infekcije. Dobro je prisjetiti se da osim tjelesnog, postoji i duhovni imunitet, snaga duhovne naravi koja je čovjeku najpotrebnija. Duhovni imunitet je snaga osobne vjere kojom se opiremo zlu i čuvamo slobodu djece Božje. Milost Božja stvara i posreduje duhovni imunitet u nama.

Duhovni imunitet jačamo onda kad autentično živimo u vjeri, nadi i ljubavi. Jaki i djelotvorni duhovni imunitet imamo onda kad smo u milosti Božjoj; kad ljubimo Boga iznad svega, a bližnjega svoga kao samoga sebe; duhovni imunitet jačamo kad iz čiste ljubavi služimo Bogu i ljudima. Nadalje, iskrenom poniznošću, svakodnevnom molitvom, životom u istini, vršenjem volje Božje, čitanjem i razmišljanjem o Božjoj riječi Svetoga pisma jačamo svoj duhovni imunitet. Sakramentalnim životom stvara se duhovni imunitet i štiti nas od zla i od Zloga. Prije sv. pričesti svećenik moli da mu blagovanje tijela i krvi Kristove ne bude na sud i osudu, nego da mu, po Isusovoj dobroti, bude duši i tijelu zaštita i lijek. Euharistija je dakle i najbolja prevencija, zaštita, najbolji čimbenik duhovnog imuniteta. Ona je također i najbolji lijek od svih bolesti, napose onih duhovnih koje nas udaljavaju od Boga i vode nas u propast. Euharistija je snaga za vjeru, nadu i ljubav, to je hrana vječnoga života.

Zaključak

Biti kršćanin je nešto uzvišeno i lijepo, ali također i zahtjevno i odgovorno. Bog nam nudi vječni život u svome kraljevstvu. O ljepotama tog života u zajedništvu s Bogom ovdje ne možemo ni sanjati. Sv. Pavao kaže da ono što je Bog pripremio onima koji mu vjeruju i koji ga ljube, nadilazi svaku našu želju i zamisao. Na tako veličanstvenu Božju ponudu možemo odgovoriti samo vjerom koja prihvaća tajnu koja nadilazi mogućnosti našeg ljudskog razumijevanja. Da bismo primili nezasluženi dar vjere trebamo se slobodno i ponizno odazvati na Isusov evanđeoski poziv na obraćenje. Jedino iz osobnoga obraćenja može izrasti nepokolebljiva vjera (usp. Rim 4, 19). Nevolje s koronavirusom i potresima koji su zadesili Hrvatsku, kršćanski vjernik može i smije prepoznati i prihvatiti kao jedinstvenu priliku i poziv na evanđeosko obraćenje, jer se upravo u nevoljama prokušava i učvršćuju vjera prožeta nadom (usp. Heb 11, 1) i nada nošena slavom baštine vjere (usp. Ef 1, 18). „Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanoš nadom“ (Rim 5, 3-4).

Dobro je ovdje prisjetiti se našeg hrvatskog mučenika, blaženog Alojzija

Stepinca koji je u svoje vrijeme, također pogođeno teškim nevoljama i još većim stradanjima ljudi, izjavio: „Kad dakle gledamo, kako je teško pogodila ruka Božja naš hrvatski narod, nemojmo se čuditi, nego se ponizimo pod silnom rukom Božjom. Ta za Gospodina Boga stoji pisano: »Ljubiš sve, što postoji, i ne mrziš ništa od onoga, što si stvorio. Jer da si bio što mrzio, ne bi onda to stvorio.« Stoga vjerujemo, da dragi Bog po ovim nevoljama, koje je poslao na našu domovinu, želi najbolje našem narodu. Kao što stabla u voćnjaku nakon zime opet procvatu, prolistaju i donose obilati plod, tako vjerujemo, da će po beskrajnoj dobroti Božjoj sve ove nevolje biti podloga procvatu, sreći i blagostanju naše domovine“. (Blaženi Alojzije STEPINAC, *Propovijedi, govori, poruke 1941.–1946.*, prir. Juraj Batelja, izd. Postulatura Blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2012., str. 394-406).

Pozivamo sve vjernike da ove nevolje koje su nas zadesile prihvatimo kao priliku i poziv na obraćenje. Neka se to obraćenje dogodi, uz milost Božju, po slušanju Božje riječi, molitvi, duhovnom odricanju i slobodnom posluhu vjere ljubavlju djelotvornom.

Završavamo ovo razmišljanje o obraćenju riječima svetog oca Pape Franje, koji nam, navodeći Isusove riječi: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?“ poručuje: „Početak vjere je svijest o tome da nam je potrebno spasenje. Nismo sami sebi dovoljni, sami tonemo: trebamo Gospodina kao drevni moreplovci zvijezde. Pozovimo Isusa u lađe našega života. Predajmo mu svoje strahove da ih On pobijedi. Poput učenikâ iskusićemo da s njim na lađi nećemo doživjeti brodolom. Jer to je snaga Božja: okrenuti na dobro sve što nam se događa, pa i loše stvari. On donosi spokoj u naše oluje, jer s Bogom život nikada ne umire“. (*Nagovor od 27. ožujka 2020.*).

U Zagrebu, 18. ožujka 2021.

+ Vlado Košić

sisачki biskup

predsjednik Vijeća HBK za nauk vjere